

خاوهن قەرز

رايمۇند ويلسن
لە ئىنگلىزىيەدە: عەبدولخالىق قەرداغى

(مايك) منداللىكى بچووكى ھەژار بوو، بە پەلە بە نىو شە قامە قەرە بالغە كاندا بەرەو مالەو ە شۆر دە بوو، شە قامە كان خەللىكى زۆر و ئۆتۈمۈ بىللىكى زۆرى لە خۆگرتبوو، (بسا)ش بۆن و بەرامى خواردىنى ئەو ئىوارە يەى دە بىردو دە ھىناو كۆلان و شە قامە كانى تە نىبوو. لە كۆتايپىدا (مايك) لە ژىر گلۆپە رووناكە كەى بەردەم دوكانى (ئەلفون ليگرۆس) خاوهنى قەرزدا گىرسايەو. مايك دەرگاگەى والا كىردو چوو ە ژوورى، مىستەر (ئەلفون) پىاويكى قەلەو دەموچاويكى پان و دەمىكى بچووكى ھەبوو، لەسەر مىزىك دانىشتبوو، مىستەر (ئەلفون) وتى: ئىوارەت باش كۆرە بچكۆلەكە. مايك وەلامى دايەو: ئىوارەت باش گەورەم.

-چىت دەوئى؟

مايك ھەناسە يەكى ھەلكىشاو وتى: ئەمەوئى ھەندى پارەم بدەيتى. مىستەر (ئەلفون) بەو پەنجە توتە يەى كە بە مستىلە يەكى ئالتونى رازىنرايوو، دەموچاوى خوراند، مندالەكەش دەستى خستە ناو پالتو چلكنەكە يەو وتى: پىويستم بە پارە ھەيە گەورەم، مىستەر (ئەلفون) بە پىكەننەو وتى: (ئەى ھەموومان پىويستىمان بە پارە نىيە؟ مايك وتى: بەلام ھەندى كەس زىاتر پىويستى پىيەتى.

مستەر (ئەلفۆن) وتى: راستدەكەى بەلام من پياويكى خاوەن كارم، گەر پارە بە تۆ بدەم ئەبى لەوەش دلىنا بم لەوەى كە ئەتوانى بيگەرپنيتەوہ يان نا! مايك گويكانى بۇ قولاغ كوردبوو. ئەو دەموچاوە زلەيە چ دەميكى بچوكى پيوەيە! مايك لەسەر يەك قاچ وەستا بوو، پاشان قاچەكەى ترى داگرت، لە ناو پيلاوہكەيدا ھەستى كرد كە بەردىكى تىدايە. مايك وتى: گەرەم من باوكم مردووہ، داكيكشم زۆر نەخۆشە، بەرامبەر بەو ئيشەى دەيكەم ھەفتەى دە دىنار وەردەگرم. ميستەر (ئەلفۆن) بە دەستە سەرەكەى دەموچاوى سىرى، پاشان مايك وتى: گەرەم دەبى دايكم بەرم بۇ سەر شاخ، دكتۆر وايوت، وتى لەووى چاك ئەبیتەوہ، منيش ھەموو رۆژى كاردەكەم، زۆریش ھەول دەدەم تا زۆر بە خىرايى پارەكەت بۇ بگەرپنمەوہ.

ميستەر (ئەلفۆن) كەمى لە مايك رامما، كە زۆر بە خىرايى ھەناسەى دەدا، پەشيوى و رارايى لە دەموچاويدا دەخوينرايەوہ، بەلام ناخۆشى و دلەراوكى لاي پياوى خاوەن كار يەك پولى قەلب ناھيتى، ميستەر (ئەلفۆن) لە دەروونىيەوہ لەگەل خۆى دەدوا، رۆژ لە دواى رۆژ شەر زۆر دەبى، خەلكى دىن بۇ دوكانەكەم، ھەژارن زۆریش ھەژارن، زۆر جار دەيەوى پارەيان بداتى، بەلام ھەندى جار دژى ئەم دەوہستنەوہ. نەخىر بە خۆى وت نەخىر من خاوەن قەرزم، نەك قەرزار، منالە بچوكەكە ناتوانم يارمەتيت بدەم. مايك سەرىكى ھەلبىرى و چاوەكانى پر بوون لە فرمىسك.

-ناوت چىيە؟

-مايك گەرەم

-پارەت ھىچ پىيە؟

-دە دىنار، ئەويش ھەقى ئيشەكەى منە.

-مايك ئەزانى ئەم يانسىبە چى يە؟ ئەى ئەزانى ئەم بليتانە چىن؟

-ئەمە بليتى يانسىبە، ئەمە يەككە لەو بليتانە، سىشەممەكەى تر دەرنەچى لەوانەيە بۇ تۆ دەرچى، گەر نمرەيەكى راست ھەلبىزىرى 500 ھەزار دىنار دەرنەچى، لەوانەيە بەم بليتە ھەموو پارەكە بەریتەوہ. مايك وتى: ئاواتەخوازم، بەلام ئەمە ھەفتەى بەختە، دە دىنار واتە گەر پىنجى لى خەرچ بكەم، پىنج دىنارم پى دەمىنى ئەى چى بكەم؟

-بىرگەرەوہ ئەمە باشتىن ھەلە بۇ يارمەتيدانى داىكت.

-چۆن بە داىكم بلىم پىنج دىنارم وەرگرتوہ؟ دەموچاوى منالەكە لە نىو ئەم پرسىيارانەدا نوقم بووبوو.

-بە مالەوہ بلى ونم كرووہ.

-تۆ مەبەستت لەوہيە درۆ لەگەل داىكمدا بكەم.

-مايك ھەندى جار درۆكردن لەگەل ئەو كەسەى خۆشت دەوى ئاسايىبە، بەلام گەر ئاكامىكى باشى ھەبىت.

-مايك ھەردو پىنج دىنارە چلكنەكەى لە گىرفانى دەرھىنا، ھەفتەيەك ئيش، ھەفتەيەك خواردن بەدى بۇ وەرگرتنى ئەم بليتە رەنگاۋ رەنگە.

-ئەو بليتەم بەرى، ميستەر (ئەلفۆن) بە دەستە سىبىبە نەرمەكانى بليتەكەى ئاراستەى مندالەكە كرد، ئەو نمرەيە دەبەيتەوہ كە خەونى پيوە دەبىنى (012639) پىنج دىنارەكەى دانا و بليتەكەى خستە گىرفانى.

مايك لە ئامىزى ھەژارتىن و نزمترىن شوينى نزيك رويبارى شاردا ئۆقرەى گرتبوو، خانووەكەيان لە تەنەكەى رۆن و سندوق دروست كرابوو، بۇنىكى ناخۆش ھەميشە ميوانى ئەم خەلكەيە، سى زنى تۆرە بەگژ يەكتريدا دەچوون، دوو پياو لە ژىر رۆشنايى چرايەكى كزدا يارى كاغەزىان دەكرد، پياويكى تر بە ھەلبە نانى دەخوارد، سەگىكى برسى بە لەتە نانىكەوہ بەرەو تاريكىيەكە ھەلھات، مايك دەرگاگەى كروہو، داكيكىشى خەندە گرتى و بە دەموچاوە جوانەكەيەوہ بە مايكى وت: چۆنى؟ دواكەوتى.

بەلى دووجار گەرەمەوہ سەر كارەكەم.

بۆچى؟

- پىنج دىنارم ون كوردبوو پىويست بوو بىدۆزمەوہ، داىكى ويستى بە تۆرەبىيەوہ لەگەلى بدوى، ھەرچەندە دەموچاوە جوانەكەى زۆر تۆقىنەر بوون، كورپىكى باشە، زۆریش ئيش دەكات، كەچى پارەيەكى كەمى دەدەنى! دانيشە نانەكەت بخۆ، سىندقىكى ھىناو لەسەرى دانىشت و دەستى كرد بە نانخواردن. لەبەرخۆيەوہ ئەيوت جارپىكى دى درۆى لەگەل ناكەم، بۇ بەيانى بليتەكەى لە سوچىكى ئەو سىندوقەدا مەلاس دابوو، كە كوردبوويە دەغىلە، سامانەكەى برىتى بوو لە

وینەیهکی خۆی، مستیلهیهک که له سەر شەقامەکه دۆزیوییهوه، مستیلهیهکی جوان، رووی سەر مستیلهکه له بەردەم تیشکی خۆردا وەک تیشک دەدرهوشایهوه.

به لای (مايك) هوه به نرخترین شته.

بۆ پۆژی دوایی به رهو شوینی بلیتهکان ملی نا، هه موو سێشه ممهیهک یانسیبهکه له سینهما هه لده واسرێ، گهر بلیت پی بی ده توانی بچیته ژووری.

مايك به خۆی و بلیتهکهیهوه خۆی کرد به ناو قهرهبالغیهکهدا تا چوو ه ناو سینهماکهوه. شەش سندوقی لیبوو، پیاویکی زله که پالتویهکی سووری له بەردابوو ئاماژە ی پەو شەش منداله دەدا که جلی شینیان پۆشیبوو، ئەم شەش منداله هەزو ئاواتی هەزارهەا کهسیان هەلگرتبوو، مندالکانش زۆر به خیرایی ژمارهکهیان دەخویندهوه، پاشان به هیواشی 9-8-7-6 هیواشتر 5،4،3،2، هیواشتر (0) ئینجا وهستان. ئەمە یهکه م نمره ی بلیتهکه ی مایکه، ئینجا مندالی دووهم سندوقهکه ی خویندهوه له نمره (1) وهستا، پاشان 1،0، مایک له بەر خۆیهوه ئە پارایهوه نوێژی ده کرد.

مندالهکانی تریش ژمارهکانیان خویندهوه له نمره 2 وهستا، پاشان نمره (2،1،0) سێ نمره ی زیاتر ژیان ئە بهخشینه دایکم و دایکم دهگهیهنمه سەر شاخ، تاکو پشوویهک بدات، مایک له بەر خۆیهوه ئە پارایهوه، ئینجا سندوقی چوارهم له نمره (5) وهستا، مایک به دهموچاوی پر له فرمیسکهوه رایکرده دهرهوه و سینهماکه ی به جیهشت. ئیواره له پۆژنامهکان رانه ما ئەو نمرانه ی دهخویندهوه که دهرچوو بوون، پاشان بریاری دا مستیلهکه بفرۆشی له وانه یه 5 یان 10 یاخود له وانه یه 20 دینار تا سه د دیناریش بکات، مستیلهیهکی زۆر جوانه وەک تیشک دهدرهوشیتهوه، له وانه یه یهکی هه لم خه له تینێ و پارهییهکی که مم بداتی، میسته ر (ئه لفۆن) دهربارهی مستیلهکه شتی که ده زانی، پاشان به رهو دوکانه که ی میسته ر (ئه لفۆن) رایکرد، میسته ر ئه لفۆن خه ریکبوو دوکانه که ی داده خست که مایک خۆی کرد به ژووردا.

- پیاوه بچوکه که ئیواره ت با ش، هیوادارم خه به ریکی خۆشت پیییت.

- مایک وتی: نه خیر گهره م، ته نانه ت بچوکه ترین شتم ده ستنه که وت و هیچم نه برده وه، به لام کۆلنا ده م هه ر کار ئە که م...

- هه میشه کار ئە که م تا کو 5 هه زار دینار به ده ست دینم و دهستم له خاکیکی ئەو شاخانه گه رده بی و پاشان خانوویهک له به رد دروست ئە که م بۆ دایکم و له کیلگه یه ک ئیشده که م، ئە بمه خاوه ن زه ویی خۆم و دایکیشم چاک ئە بیته وه.

- میسته ر (ئه لفۆن) وتی: تۆ چیت ده وی؟

- گه وره م، مستیلهیهکم هه یه ده میکه دۆزیومه ته وه، مستیلهیهکی جوانه، به لام پیویسته بیفرۆشم، چه ند ده کات؟ (مايك) مستیلهکه ی دایه به ر رووناکییه که تا کو بدرهوشیته وه، میسته ر (ئه لفۆن) هاواری کرد: ئای چه ند جوانه، به لام له کو بی دۆزیته وه؟

- له و شەقامە دۆزیمه وه که به رهو لای پاپۆرهکان شوێرده بیته وه، شه قامی عه بدولره زاق.

- کوپم ئەم مستیلهیه هی ژنه که م بوو، ئە ویش هی دایکی بوو، بریارم دابوو هه ر که سی بی دۆزیته وه 5 هه زار دیناری بده می.

- میسته ر (ئه لفۆن) کلپه که ی دهره ی ناو سندوقه پته وه که ی والا کردو (مايك) حه په سا له و هه موو سه رووت و سامانه ی که بی نی ..

- دایکی ئە گاته شاخهکان و جاریکی تر ئە ژیته وه، شنه بایهکی پاک و بیگه ردو خۆش ژیان ئە خاته وه جهسته نیوه مردووه که ی دایکی، له میسته ر (ئه لفۆن) راما بوو که 5000 دیناری دهره ی نا.

- میسته ر (ئه لفۆن) وتی: مستیلهکه م بده ری، مستیلهیهکی جوانه، وه ک رووناکیی تیشکی ناگر ئە درهوشیته وه ..

- (مايك) وتی: سوپاس زۆر سوپاس پیویسته خیرا راکه م به دایکم بلیم، سه به ی به دیداری شاخهکان شاد ئە بین، دهستی یه کتریان گووشی و منداله که به خیرایی چوو ده ری.

- میسته ر (ئه لفۆن) دوکانه که ی داخست و چه ند ده قه یه ک له به رده م دوکانه که یدا ئۆقره ی به ست. سه یاره ی خۆ له که له به رده میدا تیپه ری، ئە ویش مستیلهکه ی تو ردا یه ئیو سه یاره که وه، پاشان له شه قامه که په رپییه وه به رهو ئە و قاوه خانه یه ملی نا، که هه موو شه وی به ته نها شیوی ئیواره ی لی ئە خوارد.

- هه موو جاریک و هه موو ئیواره یه ک به ته نها ژیا نی ئە برده سه ر، ئاواتی ئە وه ی ئە خواست که ژنیکی هه بوایه.

سه رچاوه:

- کتییی ... The money - Lender and other stories